

Kilpailukykyneuvosto 8.-9.12.2025

EU:n kilpailukykyneuvosto kokoontuu Brysselissä 8.-9.12.2025. Suomea kokouksessa edustavat työministeri Matias Marttinen (sisämarkkinat ja teollisuuspolitiikka) ja valtiosihteeri Marjo Lindgren (tutkimus-, innovaatio- ja avaruusasiat).

Sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaosuudessa neuvoston aiheina ovat EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen, sisämarkkinaesteiden poistaminen sekä verkkokauppaan liittyvät haasteet tuotteiden vaatimustenmukaisuudessa ja viranomaisvalvonnan täytäntöönpanossa.

Suomi korostaa paremman sääntelyn työn pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta, ja EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden yhteistyötä sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja täytäntöönpanoksi. Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely ja Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Suomi katsoo, että kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyille ja talouden kehitykselle. Esteitä tulee poistaa systemaattisesti ja yhteistyössä jäsenmaiden ja komission kesken.

Suomi yhtyy komission verkkokauppatiedonannossa esitettyyn huoleen verkosta ostettuihin ja suoraan kuluttajille EU:iin toimitettuihin tuotteisiin liittyvistä ongelmista ja pitää tärkeänä, että verkkokaup-pailiön aiheuttamiin ongelmiin etsitään tehokkaita EU-tason ratkaisuja.

Muissa asioissa neuvosto saa muun muassa katsauksen puheenjohtajamaa Tanskalta kilpailukykyra-hastoon liittyvien neuvotteluiden etenemisestä. Lounaalla keskustellaan luvituksen sujuvoittamisesta innovatiivisten teknologioiden näkökulmasta.

Tutkimus- ja innovaatio-osuudessa käydään politiikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -ehdotuspake-tista. Suomi katsoo, että komission esitys tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen määrän kas-vattamiseksi on kannatettava. Suomelle on ensisijaista, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituk-sen säilyminen avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvana EU-rahoituksena turvataan. Suomi tukee komission ehdotuksen lähtökohtaa tukea kilpailukyvyn kannalta keskeisiä hankkeita tar-vittaessa perustutkimuksesta aina markkinoille pääsyyn saakka. Suomi kiinnittää huomiota lukuisiin yksityiskohtiin, joita tulee selvittää neuvottelujen kuluessa.

Hyväksyttävänä on neuvoston yleisnäkemyks komission ehdotuksesta asetuksen muuttamisesta Eu-roHPC-yhteisyrityksen osalta. Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen EuroHPC-asetuksen muuttamisesta puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti.

Kokouksessa esitetään puheenjohtajamaa Tanskan laatima EU:n avaruusasetusehdotuksen (EU Space Act) käsittelyä koskeva edistymisraportti. Lisäksi kokouksessa käydään politiikkakeskustelu aiheesta ”EU:n avaruusasetusesityksen vahvuudet ja haasteet – ohjeita jatkoneuvotteluihin”. Suomi pitää tärkeänä avaruusturvallisuuteen ja kestävään avaruustoimintaan tähtääviä tavoitteita ja toimen-piteitä, mutta suhtautuu varauksellisesti aloitteeseen, jossa toteuttamismuotona olisi jäsenmaiden lainsäädännön lähentämiseen tai yhdenmukaistamiseen tähtäävä EU-lainsäädäntö.

OHJELMA

MAANANTAI 8.12.2025

SISÄMARKKINAT JA TEOLLISUUS

- Vuotuinen tilannekatsaus lainsäädännön yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta – taakan keventämisen jatkaminen
 - Sisämarkkinaesteiden poistaminen
 - Sähköinen kaupankäynti: Tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen ja valvontaan liittyvät haasteet
 - Muut asiat
- a) Euroopan kilpailukykyrahasto, puheenjohtajavaltion tiedotusasia
 - b) Toimintasuunnitelma: Kohti yritysdatalähtöisiä sisämarkkinoita, puheenjohtajavaltion tiedotusasia
 - c) Käsiteltävinä olevat säädösehdotukset
 - i) Koontipakettien käsittelyn tilanne
 - ii) Matkapakettidirektiivi
 - iii) Asetus sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen muuttamisesta
 - iv) Direktiivi mittauslaitteita koskevan direktiivin muuttamisesta
 - v) Lisäsuojatodistusosasto
 - d) Pk-yritysedustajien verkoston selvitys 2025 kilpailukykyneuvostolle
 - e) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma, Kyproksen tiedotusasia
 - f) 28. oikeusjärjestyksen korkean tason periaatteita koskeva Irlannin non-paper
 - g) Miehittämättömien ilma-alusten ja kolmansista maista peräisin olevien ilmapallojen salakuljetuksen aiheuttamat toistuvat häiriöt siviili-ilmailulle, Liettuan non-paper
- Lounaskeskustelu ”Uudet innovatiiviset vihreät teknologiat ja niihin investoimisen potentiaalin hyödyntäminen”.

TIISTAI 9. JOULUKUUTA 2025

TUTKIMUS

Horisontti Eurooppa -paketti: tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2028–2034

- a) Puiteohjelma ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt
- b) Horisontti Euroopan täytäntöönpanoa koskeva erityisohjelma

Neuvoston asetus asetuksen muuttamisesta EuroHPC-yhteisyrityksen osalta

AVARUUS

Asetus avaruustoiminnan turvallisuudesta, häiriönsietokyvystä ja kestävyyydestä unionissa (EU:n avaruussäädös)

Komission raportti EU-lainsäädännön yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta -vauhdin ylläpitäminen taakan vähentämisessä

Kilpailukykyneuvosto 8.-9.12.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 21. lokakuuta vuoden 2025 yleiskatsausraportin EU-lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja sen noudattamisen valvontaa koskien. Taustalla on komission helmikuussa 2025 antama tiedonanto, jossa kuvataan komission näkemyksiä sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi tulevina vuosina.

Kilpailukykyneuvostossa on tarkoitus käydä näkemystenvaihto sääntelyn yksinkertaistamisen edistymisestä komission laatiman raportin sekä puheenjohtajamaa Tanskan ja komission esittelyiden pohjalta.

Suomen kanta

Suomen kannat komission tiedonantoon EU-lainsäädännön yksinkertaistamisesta ja täytäntöönpanosta on määritelty eduskuntaselvityksessä E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano.

Suomi korostaa paremman sääntelyn työn pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission kauden painopisteeksi. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tulee vastata yhdessä paremman sääntelyn hyväksi tehtävästä työstä. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029). Suomi tukee komission tavoitteita

sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi toimii määrätietoisesti kilpailukyvyllä haitallisen EU-sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja joustavoittamiseksi sekä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö. (E 7/2025 vp Komission vuoden 2025 työohjelma) Lainsäädännön laatuun, sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan keventämiseen kiinnitetään erityistä huomiota säädösvalmistelun kaikissa vaiheissa (E 101/2025 vp Komission vuoden 2026 työohjelma; Valtioneuvoston ennakkovaikuttamispainopisteet).

Suomi pitää hyödyllisenä komission lähestymistapaa, jossa sääntelyä yksinkertaistetaan useita säädöskokonaisuuksia kattavilla, hallinnollisen taakan keventämiseen keskittyvillä omnibus-paketeilla. On hyvä, että komissio on ilmoittanut tarkastelevansa yksinkertaistamistoimia laajemmin myös osana tulevia aloitteita. Suomi korostaa komission huolellisia vaikutusarviointoja ja sidosryhmien kuulemista lainsäädännön valmistelussa. Sääntelyn yksinkertaistamisen ohella Suomi tavoittelee sitä, että uudet EU-säädökset olisivat jatkossa yritysten, kansalaisten ja jäsenvaltioiden kannalta oikeasuhteisia, sujuvia ja selkeitä. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Suomi tukee yritysten raportointitaakan vähentämistä vähintään 25 % ja pk-yritysten raportointitaakan vähentämistä vähintään 35 %. Kevennystoimien tulisi johtaa konkreettisiin kilpailukykyä parantaviin tuloksiin. (E 8/2025 vp Komission tiedonanto: kilpailukykykompassi EU:lle)

Suomi tukee komission ehdotusta laatia menetelmä, jonka avulla voidaan arvioida lainsäädäntöprosessin aikana tehtyjen muutosten vaikutuksia. Suomi korostaa, että menetelmän tulisi olla yksinkertainen, selkeä, helppokäyttöinen ja pragmaattinen, jotta sen käyttö ei tarpeettomasti viivästyttä lainsäädäntöprosessin etenemistä. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Suomi korostaa, että EU-sääntöjen toimeenpanon varmistaminen on jäsenvaltioiden ja komission yhteinen tehtävä. Suomi tukee komission työtä EU-lainsäädännön täytäntöönpanon ja sen valvonnan tehostamiseksi. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Suomi tukee komission tavoitetta toteuttaa nopeita ja määrätietoisia valvontatoimia tilanteissa, joissa EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa ja soveltamisessa esiintyy puutteita. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Pääasiallinen sisältö

Yksinkertaistaminen ja sääntelytaakan keventäminen ovat olennainen osa EU:n kilpailukyvyn parantamista. Komissio pyrkii yksinkertaistamaan lainsäädäntöä ja saavuttamaan kestävä, mitattavissa olevaa edistystä.

Komissio on asettanut tavoitteeksi vähentää hallinnollista taakkaa kaiken kaikkiaan vähintään 25 % ja pk-yrityksiltä 35 %. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi komissio on syyskuuhun 2025 mennessä esittänyt kuusi omnibus-pakettia. Komission arvion mukaan nämä paketit tuovat 8,6 miljardin euron säästöt yritysten toistuvissa hallinnollisissa kustannuksissa. Tavoitteen saavuttaminen vaatii 37,5 miljardin euron kevennyksen hallinnollisessa taakassa komission kauden loppuun mennessä.

Vuosiraporttiin ja taakankevennysarvioon sisältyy komission aiemmin julkaisemat kuusi omnibus-pakettia, jotka koskevat 1) kestävä rahoituksen raportointia (CSRD), huolellisuusvelvoitteita (CSDDD), taksonomiaa ja hiilirajamekanismeja (CBAM), 2) investointien

yksinkertaistamista (InvestEU), 3) yhteistä maatalouspolitiikkaa, 4) uutta pienten mid-cap-yritysten määritelmää sekä yhteisiä eritelmiä ja digitalisaatiota paperisen raportoinnin vähentämiseksi tuotelainsäädännöstä, 5) puolustusta ja 6) kemikaaleja koskevien tiettyjen vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamista. Lisäksi komissio on tehnyt muita toimia, joiden tarkoituksena on vähentää taakkaa ja yksinkertaistaa lainsäädäntöä. Raportin jälkeen komissio on julkaissut vielä seitsemännen omnibus-paketin, joka koskee digitalisaatiota.

Komissio on myös päättänyt sisällyttää yksinkertaistamisnäkökulman kaikkiin uusiin ehdotuksiin. Sen varmistamiseksi, että tuleva lainsäädäntö edistää kasvua, vaikutustenarvioinneissa on vuonna 2025 otettu käyttöön uusi pk- ja kilpailukykytarkistus.

Komissio on tehnyt stressitestejä useilla EU-oikeuden aloilla, sidosryhmiltä realiteettitarkastelujen sekä täytäntöönpanovuoropuhelujen yhteydessä saamansa palautteen perusteella. Kunkin komission jäsenen tulee huolehtia omalla vastuualueellaan stressitestauksesta. Stressitestausprosessissa priorisoidaan aloja, joilla koetaan merkittävää taakkaa ja joilla on parhaat mahdollisuudet yksinkertaistaa toimintaa. Priorisointia tehdään sekä sidosryhmiltä implementaatiodialogeissa ja realiteettitarkistuksissa saadun palautteen perusteella että komission pääosastojen sisäisen analyysin perusteella. Myös Lettan ja Draghin raportit auttavat prioriteettien identifioinnissa. Vuoden 2025 aikana seulotaan merkittäviä politiikka-aloja, mukaan lukien keskeisiä osia rahoitus-, digitaali-, energia-, yritys- ja kuluttajia koskevasta sääntelystä, jotta voidaan yhtäältä selvittää, vastaatko nykyiset säännöt vielä niiden tavoitteita, ja toisaalta identifoida mahdollisuuksia hallinnollisten kustannusten vähentämiseksi.

Stressitestaus ei kata ainoastaan lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttyjä säädöksiä vaan myös alemman asteista sääntelyä (delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset). Komissio hyväksyy vuosittain useita delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä. Lisäksi komission yksiköt tarkastelevat delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten hyväksymiseen liittyviä valtuutuksia.

Yksinkertaistamisen osalta tulevina kuukausina komissio on antamassa lisää yksinkertaistamis- ja omnibus-ehdotuksia mm. ympäristön, autoteollisuuden, elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuden, lääkinnällisten laitteiden, klinisten tutkimusten sekä sidosryhmien esiin tuomiin kiireellisiin kysymyksiin, kuten energiatuotelainsäädäntöön ja verotukseen. Komissio toteaa, että yksinkertaistamisen on oltava EU:n toimielinten yhteinen ponnistus. Siksi on tärkeää, että Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät edelleen komission omnibus- ja yksinkertaistamishdotusten käsittelyn etusijalla huolehtien samalla, että politiikkatavoitteet saavutetaan. Komissio aikoo myös kehittää yksinkertaisen ja käytännöllisen mallin, jolla kukin toimielin voi arvioida lainsäädäntöehdotuksiin teke miensä merkittävien muutosten aiheuttamia vaikutuksia. Komission työohjelmassa yli puolessa aloitteista on mukana yksinkertaistamisen näkökulmia.

Komissio tarjoaa rätätälöityä tukea jäsenvaltioille EU-lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi, jotta sääntelyn ja politiikkojen tavoitellut vaikutukset voidaan saavuttaa. Komissio toimii ensisijaisesti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, jolloin vältetään täytäntöönpanoon liittyvät ongelmat alusta alkaen. Jos yhteistyö ei kuitenkaan onnistu, täytäntöönpanon valvonnassa tarvitaan määritietoista otetta. EU-lainsäädännön käynnissä olevien rikkomustapausten määrä on säilynyt korkeana. EU-lainsäädännön soveltamisen valvonta ja soveltamisen yhdenmukaisuuden varmistaminen säilyvät komission keskeisenä prioriteettina.

Puheenjohtajamaa Tanska painottaa keskustelussa tulevan EU-sääntelyn taakan merkitystä ja sen jatkuvaa huomioimista. Aihe on yksi puheenjohtajuuskauden prioriteeteista ja sitä on pidetty esillä eri neuvostokokoonpanoissa. Puheenjohtajan keskeisimpänä

huomion kohteena on ollut kattavat vaikutusarviot. Laadukas lainsäädäntö edellyttää, että EU-lainsäätäjillä on käytössään kaikki tieto, analyysi ja metodologiat, jotka liittyvät lainsäädäntöehdotuksiin. Komissio on ehdottanut yksinkertaisen ja käytännönläheisen menetelmän kehittämistä merkittävien muutosten arvioinnin tueksi.

Puheenjohtaja korostaa, että vaikka useat komission ehdotukset keventävät taakkaa, on uusien EU-lainsäädäntöehdotusten mukana tulossa uutta, merkittävää taakkaa. Näin ollen on olennaista, että EU-sääntelyn hyötyjen ja haittojen arvioimista jatketaan. Puheenjohtaja toivoo keskustelun koskevan kysymyksiä siitä, miten neuvoston toimintaa voitaisiin tehostaa taakan keventämisen osalta ja miten EU-sääntelyn hyötyjä ja haittoja voitaisiin parhaiten arvioida kokonaisuutena.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Politiikkakeskustelussa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto EU8, 28.11.2025
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Kyseessä on seuranta koskeva raportti, jolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE
lainsäädännön yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta,
COM(2025) 871 final

Puheenjohtajan taustapaperi "Annual Overview Report on Simplification, Implementation and Enforcement – Sustaining the momentum to reduce burdens" 15609/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM, erityisasiantuntija Tiina Haanpää, p. 050 528 3312,
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/289/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Kilpailukykyneuvosto: keskustelu sisämarkkinaesteiden poistamisesta

Kilpailukykyneuvosto 8.12.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 8.12. Brysselissä. Kokouksessa käydään keskustelu sisämarkkinaesteiden poistamisesta puheenjohtajan taustapaperin pohjalta.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyille ja talouden kehitykselle. (E 25/2023 vp Komission tiedonanto sisämarkkinoiden 30. vuosipäivä)

Eri jäsenmaissa kohdattuja esteitä tulee poistaa systemaattisesti ja komission tulee tukea jäsenmaita tässä työssä. Suomi katsoo, että olemassa olevan sääntelyn hyvä täytäntöön- ja toimeenpano tulee varmistaa komission ja jäsenmaiden systemaattisella yhteistyöllä. Suomi pitää myönteisenä, että komissio on aloittanut rikkomusmenettelyitä täytäntöönpanon varmistamiseksi. On tärkeää, että komissio perussopimusten vartijana varmistaa sääntöjen noudattamisen. Suomen näkemyksen mukaan on tärkeää, että komissio seuraa sisämarkkinoiden tilaa muun muassa sisämarkkinoiden tulostaulussa. Suomi kannustaa komissiota edelleen kehittämään tulostaulua. Poliittikkatoimien tulee perustua tietoon. Suomi pitää myönteisenä, että täytäntöönpanon seuraamisessa hyödynnetään sisämarkkinoiden tulostaulun indikaattoreita. (E 25/2023 vp Komission tiedonanto sisämarkkinoiden 30. vuosipäivä)

Sääntelyn esteiden purkamisen lisäksi on tärkeää edistää myös hallinnollisten esteiden purkamista ja menettelyiden sujuvoittamista. (E 25/2023 vp Komission tiedonanto sisämarkkinoiden 30. vuosipäivä)

Suomi katsoo, että sisämarkkinasääntöjen täysimääräisen toimeen- ja täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvitaan kunnianhimoisia toimia sekä komissiossa että jäsenmaissa. Työssä olisi tärkeää hyödyntää tehokkaasti olemassa olevia rakenteita ja arvioida huolellisesti uusien rakenteiden tarpeellisuutta. Suomi pitää uusien esteiden syntymisen estämistä tärkeänä ja katsoo, että tässä tarvitaan konkreettisia ja määrätietoisia toimia. Suomi tukee sisämarkkinoiden täytäntöönpanon valvonnan työryhmän (SMET) roolin vahvistamista. Suomi tukee sitä, että sekä SOLVITissa esiin tulleita rakenteellisia ongelmia, että SMETin ratkaisematta jättämiä esteitä seurataan järjestelmällisesti. Suomen näkemyksen mukaan sääntöjen horisontaalisten täytäntöönpanon lisäksi tulisi panostaa myös sektori- ja säädöskohtaisiin täytäntöönpanoryhmiin ja viranomaisyhteistyöhön. Suomi pitää vuosittaista täytäntöönpanoagenda tervetulleena. Suomi tukee rikkomusmenettelyiden läpinäkyvyyden lisäämistä. (E 53/2025 vp Komission tiedonanto: Sisämarkkinastrategia)

On tärkeää, että jäsenvaltiot ja komissio osoittavat vahvaa poliittista omistajuutta ja sitoutumista strategiaan ja sisämarkkinoiden kehittämiseen. Suomi katsoo, että strategias-
assa ehdotetut toimet ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia. Strategian toimeenpaneminen on keskeistä ja siihen tarvitaan selkeä toimintasuunnitelma, jossa on konkreettiset aikataulut ja tavoitteet. Suomi pitää tärkeänä, että strategian etenemistä seurataan systemaattisesti selkeillä ja tarkoituksenmukaisilla indikaattoreilla. Lyhyen aikavälin toimien lisäksi sisämarkkinoiden kehittämiseksi tarvitaan pitkän aikavälin visio. (E 53/2025 vp Komission tiedonanto: Sisämarkkinastrategia)

Suomi korostaa, että toimivien sisämarkkinoiden kannalta on tärkeää, että kansalliset tuotteita ja palveluja koskevat vaatimukset ovat välttämättömiä ja oikeasuhteisia. Esteiden syntyminen voidaan estää tehokkaimmin, jos kansalliset tuotteita ja palveluita koskevat vaatimukset ilmoitetaan komissiolle ja muille jäsenmaille luonnosvaiheessa. (E 53/2025 vp Komission tiedonanto: Sisämarkkinastrategia)

Pääasiallinen sisältö

Kilpailukykyneuvostossa käydään keskustelu sisämarkkinaesteiden poistamisesta puheenjohtajan taustapaperin pohjalta.

Puheenjohtajan taustapaperissa korostetaan, että sisämarkkinat ovat yksi Euroopan Unionin suurimmista saavutuksista, mutta ne eivät ole vielä kolmen vuosikymmenenkään jälkeen saavuttaneet täyttä potentiaaliaan. Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana EU:n sisäinen kauppa ja sisämarkkinoiden integraatio ovat hidastuneet. IMF:n analyysin mukaan EU:n sisäiset esteet vastaavat palveluissa 110 prosentin tullia ja tavaroissa 44 prosentin tullia. Muuttuvan geopolittisen tilanteen ja kasvavan kansainvälisen kilpailun vuoksi nyt on entistäkin kiireellisempää toimia. Komissio on listannut touku-
kuussa julkaistussa sisämarkkinastrategiassa kymmenen keskeisintä sisämarkkinaestettä. Esteet on purettu pienempiin kokonaisuuksiin ja niiden tilannetta jäsenmaissa on visualisoitu ns. heatmap-kartalla.

Lisäksi puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti syyskuussa Unionin tilaa käsittelevässä puheessaan uudesta sisämarkkinoiden tiekartasta vuoteen 2028. Tiekartta keskittyy keskeisiin alueisiin, kuten pääomaan, palveluihin, energiaan, televiestintään, 28. regiimiin sekä viidenteen vapauteen koskien osaamista ja innovaatioita.

Näiden pitkäaikaisten esteiden tehokas poistaminen edellyttää uudistettua, yhteistä poliittista sitoutumista sekä toimivien työkalujen käyttöönottoa. Vaikka heatmap-työ on vielä viimeistelyvaiheessa, se on uusi ja ainutlaatuinen lähestymistapa, joka tarjoaa

perustan kohdennetuille toimille. Heatmapin tarkoituksena on antaa alustava kuva yleisimmistä ja kiireellisimmistä esteistä. Komissio esittää heatmap-työkalua keinona luoda uutta vauhtia ja edistää esteiden poistamista. Todellisten vaikutusten aikaansaaminen edellyttää sekä jäsenvaltioiden että komission uudistettua sitoutumista, yhteistä agenda sekä jäsennellyä, tuloskeskeistä seurantaa. Yksi etenemistapa voisi puheenjohtajan mukaan olla se, että kilpailukykyneuvosto asettaisi konkreettisia vuosittaisia tavoitteita, esimerkiksi poistamalla yhden tai kaksi heatmapissa tunnistettua estettä, ja seuraamalla edistymistä vuosittain. Tämä loisi rakenteellisen ja systemaattisen seurantamallin sekä todellisen sitoutumisen. On kiireellistä osoittaa poliittista tahtoa ja saavuttaa tuloksia.

Puheenjohtajamaa ehdottaa, että kilpailukykyneuvosto keskittyisi seuraavaan, kolmeen "Terrible Ten" esteeseen ja toteuttaisi niissä todellisia muutoksia. Nämä ovat merkittäviä esteitä, jotka: a) rajoittavat rajat ylittävää kauppaa sisämarkkinoilla, b) esiintyvät useimmissa jäsenvaltioissa, ja c) vaativat uudistettua yhteistä sitoutumista:

- Este 3: Monimutkaiset yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät vaatimukset
- Este 6: Hajanaiset pakkauksia, merkintöjä ja jätteitä koskevat säännöt
- Este 8: Rajoittava ja vaihteleva kansallinen palveluiden sääntely

Konkreettisten tulosten saavuttaminen edellyttää yhteistä omistajuutta, selkeää priorisointia ja jaettua poliittista kunnianhimoa. Tavoite on selvä: jos aiomme saavuttaa puheenjohtaja von der Leyenin asettaman tavoitteen täysin valmiista sisämarkkinoista vuoteen 2028 mennessä, esteiden purkaminen on aloitettava nyt. Aika on ratkaiseva tekijä eikä sitä tulisi hukata menetelmäkeskusteluihin. Siksi puheenjohtajamaa kehottaa kilpailukykyneuvoston ministereitä osoittamaan sitoutumisensa sisämarkkinoiden jäljellä olevien esteiden poistamiseen.

Keskustelukysymykset:

1. Miten kilpailukykyneuvoston vuosittainen heatmap-seuranta voisi vauhdittaa tarvittavaa muutosta esteiden poistamiseksi sisämarkkinoilta?
2. Kuinka voimme luoda jäsenvaltioiden ja komission välille yhteisen omistajuuden ja vastuun esteiden poistamisessa sisämarkkinoilta, ja mitkä työkalut olisivat tehokkaimpia todellisen muutoksen aikaansaamiseksi?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Politiikkakeskustelussa ei tehdä päätöksiä.

Kansallinen valmistelu

EU8-kilpailukykyjaosto 28.11.2025
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 5.12.2025.

Asiakirjat

Puheenjohtajan taustapaperi: 15650/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Niina Etelävuori niina.etelavuori@gov.fi puh. 029 504 7022

VAHVA-tunnus

EU/289/2025

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Kilpailukykyneuvosto: Verkkokauppa: haasteet tuotteiden vaatimustenmukaisuudessa ja valvonnan täytäntöönpanossa

Kilpailukykyneuvosto 8.12.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 8.12. Brysselissä. Kokouksessa käydään keskustelu verkkokaupasta liittyen haasteisiin tuotteiden vaatimustenmukaisuudessa ja markkinavalvonnassa.

Suomen kanta

Suomi on katsonut, että sisämarkkinasääntöjen täysimääräisen toimeen- ja täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvitaan kunnianhimoisia toimia sekä komissiossa että jäsenmaissa. Työssä olisi tärkeää hyödyntää tehokkaasti olemassa olevia rakenteita ja arvioida huolellisesti uusien rakenteiden tarpeellisuutta. (E 53/2025 vp) Suomi yhtyy komission verkkokauppatiedonannossa esitettyyn huoleen verkosta ostettuihin ja suoraan kuluttajille EU:iin toimitettuihin tuotteisiin liittyvistä ongelmista ja pitää tärkeänä, että verkkokauppailmiön aiheuttamiin ongelmiin etsitään tehokkaita EU-tasonratkaisuja. Suomi kannattaa nopeaa ja määrätietoista puuttumista ilmiön aiheuttamiin ongelmiin. (E 38/2025 vp)

Suomi tähdentää komission roolia verkkomarkkinapaikkojen tarjoajien valvontaviranomaisena sekä tulli- ja markkinavalvontaa koordinoivana tahona. Suomi pitää olennaisena, että ongelmien ratkaisemiseksi tehdään EU:n laajuista yhteistyötä erityisesti olemassa olevien viranomaisverkostojen puitteissa. Olennaista on myös, että verkostojen väliselle yhteistyölle luodaan EU-tasolla toimivat puitteet. Suomi pitää komission toimeliaisuutta täytäntöönpanossa, yhteistyön koordinoinnissa ja digipalvelusäädöksen mukaisten omien toimivaltuuksiensa käytössä tärkeänä. (E 38/2025 vp)

Suomi tähdentää, että jo tällä hetkellä EU:ssa säännellään EU:iin tuotavien tuotteiden koko elinkaarta ja määritellään asianomaisten toimijoiden velvollisuudet. Suomi toteaa, että asiaan liittyvä sääntely on monilta osiltaan verrattain uutta. Suomi korostaakin voimassa olevan lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon tärkeyttä. Suomi pitää tärkeänä, että uutta lainsäädäntöä harkittaessa ja valmisteltaessa kiinnitettäisiin huomiota voimassa olevan lainsäädännön kattavuuteen ja pidätyttäisiin päällekkäisestä sääntelystä. Suomi katsoo, että tulisi kiinnittää huomiota lainsäädännön vaikutusten arviointiin, lainsäädännön pirstaloitumisen välttämiseen ja odotuksiin lainsäädännön pysyvyydestä. (E 38/2025 vp)

Suomi tukee komission näkemystä siitä, että tarvitaan tulliviranomaisten ja markkinavalvontaviranomaisten tiivistä rakenteellista yhteistyötä niin valvonnan kohdistamisessa kuin korjaavien toimenpiteiden toteuttamisessa, kuten tuotteiden markkinoilta poistamisessa. (E 38/2025 vp)

Suomi pitää tarpeellisena myös markkinavalvontalainsäädäntökehyksen (New Legislative Framework) uudistamista, päivittämistä ja kehittämistä sekä tässä yhteydessä eri toimijoiden velvollisuuksien arviointia. Suomi katsoo, että kehys on toiminut tehokkaasti yhdenmukaista tuotesääntelyä ja lisäten sen johdonmukaisuutta. Suomi pitää tärkeänä, että NLF-kehyksessä pureudutaan jatkossakin useita sektoreita koskeviin laajoihin kokonaisuuksiin. Suomi tukee kehyksen ajantasaistamista digitalisaatio ja kiertotalous huomioiden. NLF-kehyksen päivittämisessä olisi tärkeää välttää sääntelyn pirstaloitumista, hajanaistumista ja päällekkäisyyttä. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota sääntelyn käytännön soveltamisessa havaittuihin ongelma-kohtiin. Mahdollista EU-tason markkinavalvontaa ja valvontarakenteiden uudistamista harkittaessa olisi tärkeää arvioida eri toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä yhteensopivuutta kansallisten markkinavalvontajärjestelmien kanssa. (E 53/2025 vp)

Suomi katsoo, että erityisesti verkkokauppaa ja verkkomarkkinapaikkojen tarjoajia koskevaa lainsäädäntöä olisi tarpeen tarkastella kokonaisvaltaisesti ja edistään kuluttajansuojan korkeaa tasoa EU:n perussopimusten mukaisella tavalla. Suomi pitää tarpeellisena tarkastella kriittisesti erityisesti verkkomarkkinapaikkojen tarjoajien velvollisuuksia koskevaa sääntelyä osana tarvittavia toimia ilmiön aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että lainsäädännössä asetettavat velvoitteet ovat oikeassa suhteessa kunkin toimijan tosiasialliseen rooliin ja mahdollisuuksiin vaikuttaa esimerkiksi tuotteen suunnitteluun, valmistukseen, markkinointiin, toimitukseen ja muuhun elinkaareen. Samalla tulisi huolehtia siitä, että EU:n markkinoille päätyvät tuotteet ovat turvallisia ja EU:n lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisia. Verkkoalustojen tarjoajien huolellisuusvelvollisuuksia, tuoteturvallisuutta ja kuluttajansuojaa koskevan lainsäädännön päällekkäisyyttä tulisi välttää. (E 38/2025 vp)

Kuluttajansuojan alalla Suomi korostaa, että tavoitteena tulisi olla horisontaalinen, riittävän yleisluonteinen sääntely, jotta sääntely olisi sovellettavissa myös uudenlaisiin ilmiöihin digitaalisessa ympäristössä eikä sitä olisi tarvetta alinomaan muuttaa. On tärkeää saada kokemusta jo annetun lainsäädännön soveltamisesta ja säännösten toimivuudesta käytännössä ennen kuin aletaan valmistella uutta sääntelyä samasta aihepiiristä. Samalla Suomi toteaa, että jotkin kuluttajansuojaan digitaalisessa ympäristössä liittyvät kysymykset saattavat vaatia erityiseen ongelmaan puuttuvaa kohdennettua lainsäädäntöä. On perusteltua arvioida esimerkiksi tarvetta ratkaisuille tiettyjen haavoittuvampien kuluttajien, kuten alaikäisten tai ikääntyneiden henkilöiden, suojelemiseksi digitaalisessa ympäristössä. (E 78/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Kilpailukykyneuvostossa käydään keskustelu verkkokauppaan liittyvistä haasteista puheenjohtajamaa Tanskan toimittaman taustapaperin pohjalta. Puheenjohtajan taustapaperissa tuodaan esiin, että viime vuosikymmeninä eurooppalaiset ja globaalit kulutustottumukset ja liiketoimintakäytännöt ovat muuttuneet merkittävästi. Verkkokauppa on kasvanut, siitä on tullut keskeinen osa maailmantaloutta ja se muuttaa perusteellisesti tavaroiden ostoa ja myyntiä. Vuonna 2024 EU:iin tuotiin 4,6 miljardia alle 150 euron arvoista pakettia kolmansista maista (vrt. 2022: 1,4 mrd). Nopea kasvu on paljastanut sääntelyhaasteita, jotka uhkaavat sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä ja toimintaa.

Tausta-asiakirjan mukaan yksi keskeisimmistä haasteista liittyy kolmansista maista suoraan EU-kuluttajille tulevien laittomien ja vaatimustenvastaisten tuotteiden yleistymiseen sekä viranomaisten edellytyksiin valvoa vaatimusten noudattamista. Verkkomarkkinapaikkojen vastuu tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta on rajallinen. Ne toimivat kolmansien maiden myyjien portteina, jonka kautta tuotteet saatetaan sisämarkkinoille etämyyntinä ilman perinteistä maahantuoja, jolla on velvoitteita varmistaa vaatimusten noudattaminen. Nykyinen valvontajärjestelmä (tulli ja markkinavalvonta) ei tausta-asiakirjan mukaan riitä käsittelemään kolmasmaista saapuvia tuotteita, jonka vuoksi sääntöjä noudattavat eurooppalaiset yritykset joutuvat epäedulliseen kilpailuasemaan. Vaatimustenvastaisten tai vaarallisten tuotteiden kasvavat määrät voivat johtaa vakaviin terveys- ja turvallisuusriskeihin kuluttajille ja niillä on negatiivinen vaikutus ympäristöön sekä EU:n kilpailukykyyn.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana EU:ssa on toteutettu vaihteittain toimia verkkokaupan haasteisiin vastaamiseksi useissa asiaan liittyvissä säädöksissä, kuten digitaalipalveluasetuksessa (DSA), markkinavalvonta-asetuksessa (MSR) ja yleisessä tuoteturvallisuusasetuksessa (GPSR). Verkkokaupan haasteet kuitenkin kasvavat kolmansista maista unioniin tuotavien tuotteiden määrän kasvaessa jatkuvasti.

Tausta-asiakirjan mukaan komissio on tämän vuoden aikana toistuvasti tuonut esiin verkkokaupan kasvavia haasteita. Aihetta on käsitelty helmikuussa 2025 annettussa verkkokauppatiedonannossa, joka painotti kokonaisvaltaista ja hyvin koordinoitua lähestymistapaa, tiettyjä rakenteellisia uudistuksia olemassa olevaan lainsäädäntöön sekä kuluttajansuojalainsäädännön, ml. DSA, vankkaa täytäntöönpanoa. Toukokuussa 2025 annettussa sisämarkkinastrategiassa komissio korosti vanhentunutta tuotelainsäädäntöä ja vaatimustenvastaisuutta yhtenä yritysten kohtaamista sisämarkkinaesteistä.

Komission suunnittelemia mahdollisia ratkaisuja em. haasteisiin ovat valvonnan puolella uusi EU:n markkinavalvontaviranomainen, tuotelainsäädäntökehyksen digitalisointi ja modernisointi, EU:n tulliuudistus (mm. 150 euron tullialarajan poistaminen) sekä tuotepuolella hiljattain esitetty idea tuoteasetuksesta (European Product Act), joka sisältäisi muutoksia markkinavalvonta-asetukseen, markkinavalvonnan kehykseen (NLF, new legislative framework) ja standardisointiin. Keskustelussa jäsenmaita pyydetään ottamaan kantaa seuraaviin kysymyksiin:

- d) Mitä lisätoimia tulisi tehdä verkkokaupan sektorilla kansallisella tai EU-tasolla kuluttajien suojelemiseksi, tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi ja eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn vahvistamiseksi?
- e) Mitä voimme tehdä parantaaksemme koordinoitua ja vahvistaaksemme täytäntöönpanoa nykyisessä sääntelykehyksessä, jotta pystyisimme paremmin vastaamaan verkkokaupan laajenemisen asettamiin haasteisiin? Missä määrin tarvitaan uusia lainsäädäntötoimia verkkokaupan kasvavien ongelmien ratkaisemiseksi, esimerkiksi lisäämällä verkkokaupapaikkojen vastuuta alustoilla myytävistä tuotteista?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Politiikkakeskustelussa ei tehdä päätöksiä.

Kansallinen valmistelu

EU8-kilpailukykyjaosto 28.11.2025
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 5.12.2025

Asiakirjat

Puheenjohtajan taustapaperi: E-commerce: Challenges with product compliance and enforcement (15782/25)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Noomi Saarinen (TEM), noomi.saarinen@gov.fi, puh. 029 50 470 92

VAHVA-tunnus

EU/289/2025
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

EU:n kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka) 8.12.2025; asiakohta muut asiat (AOB)

Kilpailukykyneuvosto 8.–9.12.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa 8.12.2025 on asiakohta tiedotusasiat (any other business, AOB). Tiedotusasia-kohdassa ei tehdä päätöksiä tai käydä keskustelukierrosta, vaan tässä komissiolla sekä jäsenvaltioilla on mahdollisuus tuoda esiin yksittäisiä tärkeitä katsomiaan asioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi komission ja jäsenvaltioiden valtuuskuntien tiedotusasiat.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan kilpailukykyrahasto

Puheenjohtaja Tanska esittelee edistymisraportin koskien Euroopan kilpailukykyrahastoa koskevia neuvotteluja. Neuvotteluissa puheenjohtaja on pyrkinyt vahvistamaan jäsenvaltioiden, yksityisen pääoman, EIP-ryhmän sekä pk-yritysten roolia. Puheenjohtaja on myös pyrkinyt vähentämään hallinnollista taakkaa ja selkeyttämään mm. hankeneuvontaa ja yritystukea koskevia säännöksiä. Lisäksi puheenjohtaja on lisännyt rahoitusta koskevat yleiset myöntämisperusteet ja selkeyttänyt yhteyksiä Horisontti Eurooppa-asetukseen sekä pyrkinyt myös tehostamaan synergioita muiden EU:n rahastojen ja ohjelmien kanssa. Myös politiikkaikkunoja koskeva keskustelu on aloitettu, mutta niistä ja useista horisontaaleihin säännöksiin liittyvistä yksityiskohdista on jatkettava tiiviisti tulevilla Kyp-roksen pj-kaudella. Useita asetuksen säännöksiä ja niiden osia on myös nostettu MFF-työryhmään ratkottavaksi.

Toimintasuunnitelma yritysdataalähtöisille sisämarkkinoille

Puheenjohtaja Tanska esittelee laatimansa toimintasuunnitelman yritysdataalähtöisille sisämarkkinoille. Toimintasuunnitelma sisältää viisi keskeistä askelta kohti dataalähtöisiä sisämarkkinoita: Digitalisaatiota tukeva lainsäädäntö; Pääsy luotettavaan ja laadukkaaseen dataan; Yhdenmukaistetut ja standardoidut dataformaatit; Vähimmäistekniset vaatimukset; sekä Avoin ja yhteinen EU:n datainfrastruktuuri. Suomi on pitänyt toimintasuunnitelmaa hyvänä ja kannatettavana sekä tukenut sen hyödyntämistä neuvoston ja komission työssä.

Omnibus-pakettien neuvottelujen tilanne

Puheenjohtajamaa Tanska tiedottaa Omnibus I – ja Omnibus IV -säädöspaketteja koskevien ehdotusten neuvottelujen etenemisestä. Säädösehdotusten tavoitteena on yksinkertaistaa EU-sääntelyä kerralla kootusti useisiin säädöksiin liittyen sekä keventää yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Komission helmikuussa 2025 antamalla Omnibus I -paketilla pyritään vähentämään yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa säädöksissä, jotka liittyvät kestäväan rahoituksen raportointiin (CSRD), yritysvastuuseen (CSDDD) ja hiilirajamekanismiin (CBAM). CBAM-asetusta koskeva muutos on jo neuvoteltu ja säädös on tullut voimaan 20.10.2025. Omnibus I -paketin muista osista neuvoston mandaatti kolmikantaneuvotteluiden aloittamiseksi on saavutettu kesäkuussa ja parlamentin kanta marraskuussa. Kolmikantaneuvottelut Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kesken ovat käynnistyneet 18.11. ja neuvottelusopu pyritään saavuttamaan vielä vuoden 2025 aikana.

Komission toukokuussa 2025 antama Omnibus IV -pakettia koskeva ehdotus on laaja kokonaisuus sisältäen monta osaa. Se keskittyy ensinnäkin pk-yrityksiä koskevien sääntelykevennysten laajentamiseen koskemaan pieniä midcap-yrityksiä. Lisäksi toimenpidepaketissa ehdotetaan kohdennettuja päivityksiä useisiin harmonisoituihin alakohtaisiin EU:n tuotesäädöksiin samalla kertaa digitalisaatioon ja yhteisiin eritelmiin liittyen. Ehdotetut muutokset ovat pitkälti samankaltaisia kaikkiin säädöksiin. Tavoitteena on järkevöittää ja digitalisoida ja ajantasaistaa tuotevaatimuksia sekä yrityksen tiedonanto- ja raportointivelvoitteita sekä lisätä vaihtoehtoja tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi ehdottamalla uutta mekanismia yhteisten eritelmien käyttöönottamiseksi tilanteissa, joissa yhdenmukaistettuja standardeja ei ole käytettävissä. Omnibus IV paketin osa koskien akkujen ja paristojen asianmukaisen huolellisuuden sääntöjen täytäntöönpanon lykkäämistä on jo hyväksytty 18.7.2025 ja asetus on tullut voimaan 31.7.2025. Neuvosto hyväksyi puheenjohtajamaalle valtuutuksen käydä neuvotteluja Coreperissa 24.9.2025 hyväksytyn kannan pohjalta. Euroopan parlamentin kannanmuodostus on vielä kesken. Kolmikantaneuvottelut pieniä midcap-yrityksiä, digitalisaatiota ja yhteisiä eritelmiä koskevista säädösehdotuksista alkavat, kun molemmat EU-instituutiot ovat muodostaneet niihin oman kantansa.

Matkapakettidirektiivi

Puheenjohtajamaa Tanska tiedottaa matkapakettidirektiivin muuttamista koskevista neuvotteluista. Euroopan komissio antoi 2023 ehdotuksen matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annetun direktiivin muuttamiseksi. Neuvoston mandaatti trilogineuvottelujen aloittamiseksi saavutettiin joulukuussa 2024. Euroopan parlamentin kanta valmistui syyskuussa 2025. Neuvoston ja EP:n kannat ovat monilta osin lähellä toisiaan. Kolmikantaneuvotteluja on käyty syksyn aikana. Puheenjohtajamaa Tanskan tavoitteena on ollut neuvottelujen loppuunsaattaminen kaudellaan. Jälkimmäinen ja tämänhetkisten tietojen mukaan viimeinen trilogi käydään 2.12.2025.

Direktiivin tarkistamisen tavoitteena on vahvistaa matkustajansuojan tasoa, myös vakavan kriisin sattuessa, ja samalla parantaa pakettimatkailun sisämarkkinoiden toimintaa. Voimassa oleva direktiivi sisältää matkapaketteja koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Komission vaikutustenarvioinnissa direktiivissä ja sen soveltamisessa havaittiin erityisesti kolme kokonaisuutta, joihin liittyy ongelmia: maksun palautus peruutetuista matkapaketeista etenkin laajamittaisessa kriisitilanteessa, tehokas maksukyvyttömyyssuoja sekä matkapakettidirektiivin epäyhdenmukainen soveltaminen ja tulkinta.

Suomi on saanut eräitä keskeisiä neuvottelutavoitteitaan toteutettua. Suomi on suhtautunut erittäin kriittisesti KOM ehdottamaan ennakkomaksuja koskevaan sääntelyyn. Neuvoston kannassa ennakkomaksujen rajoittamisesta luovuttaisiin kokonaan, mikä on ollut Suomelle keskeinen kysymys. Myös parlamentti oli kannassaan rajannut ehdotettua säännöstä merkittävästi. Toinen keskeinen kysymys on liittynyt matkapaketin ja yhdistetyn matkajärjestelyn määritelmiin. Yhdistettyä matkajärjestelyä koskeva määritelmä oltaisiin sekä neuvoston että EP:n mandaatin mukaisesti poistamassa, minkä takia direktiivin soveltamisala selkeytyisi. EP kuitenkin haluaisi jossain määrin laajentaa matkapaketin määritelmää silloin kun elinkeinonharjoittaja aktiivisesti kehottaa matkustajaa varaamaan toisen palvelun. Asiasta neuvotellaan trilogissa 2.12.

Työntekijöiden lähettämistä koskeva sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liittyvä julkinen käyttöliittymä (E-deklaraatio)

Puheenjohtajamaa Tanska esittelee asian. Neuvoston yleisnäkemyks asiasta hyväksyttiin 22.5.2025 kilpailukykyneuvostossa. Puheenjohtajamaa Tanska on käynnistänyt kolmikantaneuvottelut marraskuussa. Puheenjohtajan viimeiseksi aikoma kolmikantaneuvottelu pidetään 8.12.2025 illalla neuvoston kokouksen jälkeen. Uutta neuvottelumandaattia kolmikantaneuvotteluihin haetaan. Seuraava työryhmäkäsittely on 4.12.2025. Coreper-käsittelyn aikataulusta ei ole vielä tietoa. Kolmikantaneuvottelujen vaikeimmat kohdat liittyvät 2 artiklaan soveltamisalasta ja 4 artiklaan vakiolomakkeen sisällöstä ja sen antamisesta sekä Euroopan parlamentin ehdotuksiin menettelyt vakiolomakkeen antamiseen.

Asetusehdotuksessa säädettäisiin työntekijöiden lähettämisestä koskevasta yhtenäisestä ilmoituksesta ja julkisesta käyttöliittymästä, jonka kautta työntekijöitä lähettävät yritykset voisivat hoitaa hallinnollisesti työntekijöiden lähettämistä koskevia ilmoituksia keskitetysti. Ehdotettava julkinen käyttöliittymä olisi osa sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (IMI), jonka kustannuksista vastaisi Euroopan komissio. Ehdotuksen päätarkoituksena on keventää jäsenvaltioiden viranomaisten ja yritysten hallinnollista taakkaa lähentämällä kansallisia lakeja ja menettelyjä sekä vahvistaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä niiden valvoessa IMI:n kautta, että tiettyjä lähetettyihin työntekijöihin sovellettavia hallinnollisia vaatimuksia noudatetaan. Käyttöliittymän käyttö olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Kolmikantakeskustelun keskeiset ja vaikeimmat kysymykset liittyvät soveltamisalan laajentamiseen kolmansista maista lähetettyihin työntekijöihin, itsensä työllistäjiin sekä vakiolomakkeen antamismenettelyyn (täytäntöönpanomenettelyn sijasta delegoitu säädös) ja vakiolomakkeen sisältöön tietovaatimuksista. Euroopan Parlamentin muutoksien lähtökohtana on antaa vakiolomake delegoituna säädöksenä suoraan asetuksenmuutoksen yhteydessä.

Lisäksi kolmikantaneuvotteluissa tarkennetaan Euroopan työviranomaisen tietojensaanti-oikeuksia tehtävistä lähettämisilmoituksista tukemaan analyysityötä ja myös asetuksen evaluoinnin aikaraja.

Mittauslaitedirektiivin osittaisuudistus

Puheenjohtajamaa Tanska tiedottaa mittauslaitedirektiivin osittaisuudistusta koskevan ehdotuksen neuvottelujen etenemisestä. Euroopan komissio antoi 29.11.2024

ehdotuksen Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiiviksi mittauslaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin (EU) 2014/32 muuttamiseksi sähköajoneuvojen latauslaitteiden, paineistettujen kaasujen jakelulaitteiden sekä sähkö-, kaasun-, ja lämpöenergiamittareiden osalta. Direktiiviehdotusta on käsitelty neuvoston teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja neuvoston mandaatti hyväksyttiin Coreperissa 8.10.2025. Trilogineuvotteluissa 18.11.2025 saavutettiin sopu jäljellä olevista kysymyksistä. Coreper 26.11.2025 hyväksyi mittauslaitedirektiiviä koskevan poliittisen sovun ja valtuutti puheenjohtajan lähettämään EP:lle kirjeen tekstin hyväksymisestä ensimmäisessä käsittelyssä.

Direktiivin osittaisuudistuksen tavoitteena on puuttua nykyisessä lainsäädäntökehiksessä havaittuihin puutteisiin laajentamalla soveltamisalaa uusiin mittauslaitteisiin, kuten sähköajoneuvojen latauslaitteisiin ja paineistetun kaasun annostelulaitteisiin. Tekniset vaatimukset ovat olleet muuttumattomana 20 vuoden ajan ja uudenlaisia mittauslaitteita on tullut markkinoille. Merkittävää kehitystä on etenkin sähköautojen latauslaitteiden saralla. Voimassa oleva direktiivi ei myöskään riittävästi kata esimerkiksi vedyn ja muiden polttoaineina käytettävien kaasuseosten käyttöönoton tai pilvipohjaisen mittauksen edellyttämiä sovelluksia.

Ehdotuksella muutetaan direktiivin liitteitä I, IV, V ja VI ja lisätään uudet liitteet Va ja VIIa. Liitettä I muutetaan siten, että se huomioi paremmin älykkäät sähkö- ja kaasun mittauslaitteet ja uudet mittauslaitteet laitekohtaisissa liitteissä. Liitteen IV muutoksessa tarkennetaan kaasun ja kaasun energiasisällön mittaamista koskevaa sääntelyä huomioiden erityisesti vedyn käyttö. Liitteen V muutetaan siten, että huomioidaan tasavirtasovellukset. Lisätään uusi liite Va, jolla vastataan tarpeeseen yhdenmukaistaa sähköajoneuvojen latauslaitteiden mittausjärjestelmien vaatimukset. Liitteen VI muutoksessa huomioidaan lämpöenergiamittarit jäähdytyssovelluksia varten. Liite VIIa lisätään vastaamaan paineistettujen kaasujen, kuten vedyn ja maakaasun, lisääntyneeseen käyttöön.

Lisäsuojatodistusehdotus

Lisäsuojatodistukset ovat teollisoikeuksia, jotka mahdollistavat patenttisuojan laajentamisen lääkkeisiin tai kasvinsuojeluvälineisiin, joilla on markkinalupa, yli patentin suoja-ajan (20 vuotta).

Lisäsuojatodistusehdotus (yht. 4 asetusta) on ollut pitkään neuvoston teollisoikeuksien työryhmässä pättitilanteessa. KOM:n alkuperäisissä asetusehdotuksissa SPC-järjestelmän tutkinta/keskusviranomaisena toimisi Euroopan teollisoikeuksien virasto EUIPO, joka EU-virastona on osa EU:n oikeusjärjestelmää. EUIPO:lla ei kuitenkaan toistaiseksi ole osaamista patenteista tai lisäsuojatodistuksista.

Lisäsuojatodistusehdotuksista kaksi koskee yhtenäislisäsuojatodistuksia, joilla on liityntä yhtenäispatenttijärjestelmään. Suurin osa yhtenäispatenttijärjestelmään (UP) kuuluvista jäsenvaltioista, mukaan lukien Suomi, kannattaa tulevan lisäsuojatodistusjärjestelmän keskusvirastoksi Euroopan patenttijärjestöä EPO:a, joka toimii yhtenäispatenttijärjestelmässä keskusviranomaisena. EPO ei kuitenkaan ole EU-virasto vaan kansainvälinen järjestö.

EPO:n keskusviranomaisrooli saattaisi edellyttää Euroopan patenttisopimuksen (EPC:n) muuttamista ja järjestelmän voimaantulon viivästymistä, mistä syystä KOM ja DE eivät toistaiseksi pidä EPO:a keskusviranomaisena toteuttamiskelpoisena.

EPO:a keskusvirastoksi kannattavien jäsenvaltioiden ryhmä on FR:n ja SE:n johdolla laatimassa Kiky-neuvostoon yhteislausuman EPO:n roolin huomioimisesta. Suomen on tarkoitus liittyä yhteislausumaan.

2025 Raportti SME Envoy -verkostosta

Komissio esittelee vuoden 2025 raportin SME Envoy -verkoston toiminnasta. Raportissa kerrotaan, että pk-yritysten osuus kaikista yrityksistä EU:ssa on 99,8 %, ne työllistävät lähes 90 miljoonaa ihmistä ja niiden määrä kasvoi 1,2 prosenttia vuosina 2024–2025, mikä vahvistaa niiden keskeistä roolia talouskasvun edistäjinä. Haasteet ovat kuitenkin merkittäviä: raskas sääntely ja byrokratia, sisämarkkinoiden pirstoutuminen sekä rahoituksen saatavuuden ongelmat ja myöhästyneet maksut heikentävät yritysten kasvumahdollisuuksia. Raportti suosittelee systemaattista pk-testiä ja pk-tarkistusta komission aloitteisiin, digivalmiin lainsäädännön edistämistä, yhden luukun palvelujen perustamista, sisämarkkinaesteiden poistamista, pääomasijoitusten laajentamista sekä myöhästyneiden maksujen sääntelyn tiukkaa toimeenpanoa. Tulevaisuuden painopisteitä ovat pk-yritysten vahvistaminen strategisilla aloilla, tekoälyn käyttöönoton edistäminen, riittävän rahoituksen varmistaminen seuraavassa rahoituskehyksessä sekä skaalautumisen ekosysteemien tukemista.

Kyproksen EU-puheenjohtajuuskauden puheenjohtajuusohjelma

Kypros esittelee tulevan EU-puheenjohtajuuskautensa ohjelman. Kypros toimii Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajamaana tammi–kesäkuussa 2026.

Kypros jatkaa Puolan ja Tanskan kanssa laaditun trio-ohjelman toteutusta. Trio-ohjelmassa on määritelty kolme pääteemaa 1) Vahva ja turvallinen Eurooppa, joka kattaa ulkosuhteet, turvallisuuden ja puolustuksen, maahanmuuton ja rajaturvallisuuden, laajentumisen ja sisäiset uudistukset 2) Vauras ja kilpailukykyinen Eurooppa, joka käsittelee kilpailukykyä, kaksoissiirtymää, innovaatioita, ympäristöä ja sosiaaliasioita sekä 3) Vapaa ja demokraattinen Eurooppa, joka viittaa EU:n arvoihin, kuten oikeusvaltion ja ihmisoikeuksiin.

Kyproksen puheenjohtajuuskautta tulee määrittämään EU:n seuraavan rahoituskehyn (MFF) neuvottelut, erityisesti kilpailukykyrahaston ja sisämarkkina- ja tulliohjelmien osalta. Kilpailukyvyyn osalta Kyproksen prioriteetteina odotetaan olevan EU:n autonomian edistäminen, sekä sääntelyn yksinkertaistaminen.

28. oikeusjärjestyksen korkean tason periaatteita koskeva Irlannin non-paper

Irlanti esittelee 28. oikeusjärjestyksen korkean tason periaatteita koskevan non-paperin. Irlanti ehdottaa tiettyjä komission aloitteen valmistelua ohjaavia reunaehtoja, joista keskeisimmät koskevat laaja-alaista soveltamisalaa, erilaisten perustamistapojen sallimista, laaja-alaista täysin sähköistä asiointia sekä joustavaa sääntelytapaa. Keskeisiä huomioita 1) aloitteen tulisi keskittyä vain yhtiöoikeuden kysymyksiin, ja sitä tulisi voida soveltaa laaja-alaisesti kaikenlaisiin kasvuyhtiöihin, 2) uuden EU-tasoisin yhtiömuodon tulisi olla yrityksille vapaaehtoisesti valittavissa, ja sen tulisi olla vaihtoehtoinen kansalliselle yhtiömuodolle, 3) yhtiön tulisi voida viranomaisasiointinissa tukeutua laajasti täysin sähköisiin / digitaalisiin ilmoitus- ja viestintätapoihin, 4) komission tulisi julkistaa uudelle EU-yhtiömuodolle tulisi julkistaa yksinkertainen malliyhtiöjärjestys, jonka yksittäinen yhtiö voisi valita tai muokata sekä 5) perustamista varten ei tulisi säätää vähimmäisosakepääomavaatimusta.

Lettan ja Draghin raporteissa on ehdotettu muutosta yritystoiminnan lähtökohtaisesti kansalliseen sääntelytapaan, eli siihen, että yrityksillä olisi mahdollisuus noudattaa kansallisten säännösten sijaan pelkästään EU-tason säädöksiä, ns. 28. oikeusjärjestystä. Raporteissa on pidetty yhtenä ongelmana, että EU-tasolla toimiva yhtiö joutuu perustamaan joka jäsenvaltioon oman yhtiön. Ratkaisuksi ehdotetaan uutta EU-tasosta ylikansallista yhtiömuotoa. Yhtiöoikeus ja monet muut oikeudenalat ovat rakentuneet

subsidiariteettiperiaatteen mukaisesti pääosin kansallisen lainsäädännön varaan. Eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen noudattamisesta eri oikeudenaloilla aiheutuu yrityksille EU-tasolla toimittaessa kuluja.

Miehittämättömien ilma-alusten ja kolmansista maista peräisin olevien ilmapallojen salakuljetuksen aiheuttamat toistuvat häiriöt siviili-ilmailulle

Liettua esittelee non-paperinsa liittyen miehittämättömien ilma-alusten ja kolmansista maista peräisin olevien ilmapallojen salakuljetuksen aiheuttamiin toistuviin häiriöihin siviili-ilmailulle.

Liettua on ilmaissut huolensa EU:n jäsenvaltioiden alueille kolmansista maista laittomasti lentävistä tai muulla tavoin liikkuvista esineistä. Liettuassa on havaittu enenevässä määrin sääpaloja muistuttavia palloja, jotka on laskettu liikkeelle Valko-Venäjältä Liettuun ilmatilaan. Tämän vuoden aikana Liettua on tehnyt yli 600 tällaista havaintoa. Liettua luokittelee tällaisen toiminnan hybridiuhaksi. Liettuun arvion mukaan toiminnalla voi olla myös turvallisuusriskejä, sillä sääpaloja ja muita lentäviä esineitä on havaittu myös siviililentoasemilla ja kaupungeissa tai niiden läheisyydessä. Lisäksi havaintoja on tehty lähellä kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen kannalta tärkeitä kohteita. Liettua ehdottaa asiasta ja mahdollisista EU-tason toimista laajempaa keskustelua.

Suomessa ei ole Traficomien lentoturvallisuusilmoitusten mukaan tehty havaintoja vastavista luvattomista sääpaloista lähivuosien aikana. Suomessa on vakiintuneet käytännöt luvallisten säähavaintopallojen lähettämistä varten. Tämä tukee lennonvarmistuspalveluntarjoajan ajantasaisista tilannekuvaa luvallisista palloista. Puolustusvoimat ja lennonvarmistuspalveluntarjoaja Fintraffic ANS vaihtavat tarpeen mukaan tilannetietoa. Palloille ei ole olemassa erillistä havainnointikeinoa siviilipuolella, ja niistä mahdollisesti saatavat tiedot perustuisivat kansalaisten havaintoihin tai vaihtoehtoisesti ilma-alusten tekemiin havaintoihin, joista laadittaisiin Traficomille toimitettava lentoturvallisuusilmoitus.

Kansallinen valmistelu

Osana kilpailukykyneuvoston valmistelua:
Kilpailukykyneuvoston (EU8) kokous 28.11.2025
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Osana kilpailukykyneuvoston valmistelua:
Suuri valiokunta 5.12.2025

Asiakirjat

Euroopan kilpailukykyrahastoa käsitellään asiakirjassa 11770/1/25 REV 1

Omnibus-pakettien neuvottelujen tilannetta käsitellään asiakirjoissa 6595/25
6596/25, 9317/1/25 REV 1 (en), 9318/25 + ADD 1, 9327/25 + ADD 1
11433/25

Matkapakettidirektiiviä käsitellään asiakirjassa 16338/23 + ADD 1

Asetusehdotusta työntekijöiden lähettämistä koskevaan sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmä liittyvästä julkisesta käyttöliittymästä (eDeklaraatio) käsitellään asiakirjassa

15620/24

Mittauslaitedirektiivin osittaisuudistusta käsitellään asiakirjassa 16426/24 + ADD 1

Ehdotusta kasvinsuojeluaineiden yhtenäisestä lisäsuojatodistuksesta käsitellään asiakirjoissa 8851/23, 8869/23 + ADD 1-2, 8894/23 + ADD 1-3, 8887/23 + ADD 1

Vuoden 2025 raportti SME Envoy -verkostosta käsitellään asiakirjassa 15791/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Julia Kerkelä, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 307
Kehittämispäällikkö Jonna Lehtinen, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 295
Johtava asiantuntija Hannele Timonen, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 141
Erityisasiantuntija Niina Etelävuori, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 022
Lainsäädäntöneuvos Johanna Isoaho, oikeusministeriö, +358 295 150 297
Neuvotteleva virkamies Päivi Kantanen, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 048 938
Erityisasiantuntija Simo Välke, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 100
Erityisasiantuntija Stiina Löytömäki, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 107
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö, +358 295 047 243
Lainsäädäntöneuvos Juha Jokinen, oikeusministeriö, +358 295 150 039
Suunnittelija Petri Lepistö, liikenne- ja viestintäministeriö, +358 295 342 014

VAHVA-tunnus

EU/289/2025

EU; Kilpailukykyneuvosto; Poliittikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -paketista vuosille 2028–2034

Kilpailukykyneuvosto (tutkimusministerit), 9.12.2025, Bryssel

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 9.12.2025 käydään poliittikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -ehdotuspaketista, joka koostuu tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman asetusehdotuksesta sisältäen sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt sekä ehdotuksesta täytäntöönpanoa koskevaksi erityisohjelmaksi. Kilpailukykyneuvostossa on myös puheenjohtajamaa Tanskan edistymisraportti ehdotuspaketin neuvotteluista tutkimustyöryhmässä sen puheenjohtajakaudella.

Suomen kanta

Suomen alla olevat kannat perustuvat e-kirjeeseen E 73/2025 vp Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028–2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi:

Komission ehdottama kokonaistaso on liian korkea. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi katsoo, että EU-budjetin taso tulee säilyttää kohtuullisena välttämällä Suomen nettomaksu-osuuden kasvua. Suomi pitää tärkeänä, että tulevaa rahoituskehystä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.

Suomi pitää välttämättömänä EU-rahoituksen painopisteiden priorisointia ja korostaa Suomen tavoitteiden arviointia kokonaisvaltaisesti ja strategisesti. On välttämätöntä löytää taso, joka ei kasvattaisi maksutaakkaamme kohtuuttomasti, mutta mahdollistaisi keskeiset painotukset, kuten puolustuksen ja kilpailukykyyn vahvistamisen, ja turvaisi merkittävimpiä saantojamme, kuten maatalouden rahoituksen.

Suomi katsoo, että puolustus- ja kaksikäyttötarkoituksiin kohdennettavan rahoituksen merkitystä tulisi painottaa laajasti kilpailukykyrahoituksessa. Suomi tukee komission

tavoitetta yksinkertaistaa menettelyjä etenkin pk-yritysten rahoituksen saatavuuden näkökulmasta.

Suomi katsoo, että komission esitys tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen määrän kasvattamiseksi on kannatettava.

Suomelle on ensisijaista, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen säilyminen avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvana EU-rahoituksena turvataan.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ohella avoimen kilpailun ja hankkeiden korkean laadun tulisi olla lähtökohtana myös kilpailukykyrahaston rahoitukselle.

Suomi tukee komission ehdotuksen lähtökohtaa tukea kilpailukyvyn kannalta keskeisiä hankkeita tarvittaessa perustutkimuksesta aina markkinoille pääsyyn saakka. Suomi kiinnittää huomiota lukuisiin yksityiskohtiin, joita tulee selvittää neuvottelujen kuluessa.

Suomi pitää muun muassa tekoälyratkaisuja, suurteho- ja kvanttilaskentaa, siruteknologiaa sekä 6G-teknologiaa keskeisinä murrosteknologioina, joita tulisi tukea tulevassa rahoituksessa. Tähän kytkeytyen EU-rahoituksen kohdentamisessa tulisi huomioida myös EU:n digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen ja kyberturvallisuuteen liittyviä tarpeita. EU:n rahoituksella tulisi myös vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa.

Suomi korostaa ruokaan, luonnonvaroihin, ilmastoon ja ympäristöasioihin liittyvän tutkimuksen merkitystä osana kilpailukyvyn ja kestäväen bio- ja kiertotalouden edistämistä EU:ssa.

Suomi pitää perusteltuna rahoituksen lisäämistä puhtaaseen siirtymään EU:n kilpailukyvyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi.

Valtioneuvosto tarkastelee komission ehdotuksien yksityiskohtia osana rahoituskehityksen kokonaisuutta ja tarkentaa kantaansa neuvottelujen edetessä. Suomen lopulliset kannat muodostetaan neuvottelujen loppuvaiheessa muodostumassa olevan kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaisuuden huomioiden. (Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista 1.) ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2028–2034 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta (rahoituskehysasetus); 2.) ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (omien varojen päätös); 3.) ehdotus Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission väliseksi toimielinten sopimukseksi (toimielinten välinen sopimus talousarvioyhteistyöstä) U 48/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan taustapaperin sisältö:

Taustoituksessa korostetaan tutkimuksen ja innovaatioiden roolia tässä historiallisessa hetkessä, jolloin unionin turvallisuus, autonomia ja kilpailukyky ovat suurten haasteiden edessä ja digitaalinen ja vihreä siirtymät vaativat uusia ratkaisuja. Nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamiseksi tulee panostaa strategisiin painopisteisiin, joilla on eurooppalaista lisäarvoa. Tämä puolestaan edellyttää jäsenvaltioiden ja komission yhteistyötä sidosryhmien kanssa, vahvempia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia sekä parempaa yksityisten investointien hyödyntämistä.

Puheenjohtaja toteaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelma on pieni osuus tutkimus- ja innovaatorahoituksesta verrattuna jäsenmaiden kansallisiin panoksiin. Sillä on

kuitenkin ollut merkittävä ohjaava vaikutus ja se voi edelleen auttaa yhdenmukaistamaan EU- ja kansallisen tason toimia, kunhan jäsenmaat ja tarvittavat sidosryhmät ko-kevat priorisoinnin omakseen.

Puheenjohtaja toivoo tämän pohjalta ministerien näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

- f) Mitkä tutkimuksen ja innovaation painopisteet, joilla on selkeä eurooppalainen lisäarvo, ovat tarpeen vahvan eurooppalaisen johtajuuden ja kansalliset edut ylittävän yhteisen toiminnan varmistamiseksi?
- g) Mitkä painopisteet edellyttävät EU-rahoitusta pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden asettamisessa ja houkuttelevat merkittäviä yksityisiä investointeja laajojen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kautta?

Puheenjohtajan edistymisraportin sisältö:

Puheenjohtajan edistymisraportissa kuvataan neuvottelutilannetta tavalla, joka vastaa hyvin Suomenkin näkemystä.

Ensimmäinen epävirallinen näkemysten vaihto 16.7.2025 julkaistuista komission esityksistä käytiin jo 17.7.2025 tutkimusministerien epävirallisessa kokouksessa Kööpenhaminassa. Neuvoston tutkimustyöryhmä on käsitellyt ehdotuksia 20 kokouksessa heinä-marraskuun välillä.

Kilpailukykyministerineuvostossa 30.9.2025 ministerit kävivät politiikkakeskustelun, joka keskittyi kaksikäyttö- ja puolustustarkoituksiin tähtäävään tutkimukseen ja innovointiin. Edistymisraportissa puheenjohtaja on kertonut ohjaavansa kilpailukykyneuvoston keskustelun 9.12. strategisiin prioriteetteihin ja tuleviin kumppanuuksiin.

Esitysteksteistä on hakasulkeissa kohtia, joita ei käsitellä tutkimustyöryhmässä. Nämä ovat monivuotisen rahoituskehysten (MFF) kokonaisbudjetti ja osallistumispohjan laajentamisen toimet (nk. widening-toimet), joista neuvotellaan tilapäisessä MFF-työryhmässä. Euroopan kilpailukykyrahasto ECF:n alaryhmä neuvottelee Horisontti Eurooppaakin koskevista yhteisestä sääntökirjasta sekä politiikkaikkunoiden hallinnosta ja sisäl- löstä. Komissiolta odotetaan edelleen tarkempaa tietoa kilpailukykyyn koordinoituvai- neesta, jonka olisi tarkoitus edistää ylhäältä alaspäin suuntautuvaa prioriteettien asetta- mista ja ohjelmien yhteensovittamista. Jäsenmaiden rooli tämän suhteen on edelleen epäselvä.

Puheenjohtajan edistymisraportin sisältö on kuvattu alla.

Poikkileikkaavat aiheet:

- **Puiteohjelman rakenne:** Pilarirakennetta ei ole kyseenalaistettu, vaan se vaikuttaa vakaalta. Yksittäiset jäsenvaltiot ovat ehdottaneet joitain siirtoja pilarien tai Horisontti Euroopan ja kilpai- lukykyrahaston välillä.
- **Joustavuus ja ennakoitavuus:** Tavoitteena on ollut löytää dynaaminen tasapaino innovoin- nin edistämiseksi, samalla kun luodaan selkeä ja luotettava sääntelykehys. Keskeinen avoin kysymys liittyy prioriteettien asettamiseen suhteessa yleiseen ohjelman hallintoprosessiin ja miten jäsenmaat ovat siinä mukana. Tämän vuoksi erityisohjelmaan on tunnistettu paikka stra- tegisten prioriteettien asettamisen prosessille ja jäsenmaiden vahvalle neuvoa-antavalle roo- lille siinä.
- **Yksinkertaistaminen:** Olennaista on ohjelman yksinkertaistaminen hakijoiden ja tuensaajien eduksi. Tämän vuoksi tekstiin on tuotu horisontaalinen periaate hallinnollisen taakan keventä- miseksi. Lisäksi osa ehdotetuista yksinkertaistamistoimenpiteistä (kuten oletusarvoina kerta- korvausten ja henkilöstöyksikkökustannusten käyttö) on kursivoitu merkinä tarpeesta jatkoka- sittelyyn.

- **Tieteidenvälisyys, mukaan lukien yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden (SSH) integrointi:** Tätä näkökulmaa on korostettu II-pilarissa "kilpailukyky ja yhteiskunta" ja tarkennettu tarvetta erillisille SSH-hauille.
- **Kolmansien maiden liittyminen puiteohjelmaan:** Assosiaatiota koskeva artikla on yhdenmukaistettu monivuotisen rahoituskehityksen eri ohjelmissa painottaen kustannusten jakoa, oikeudenmukaista tasapainoa sekä unionin oikeutta varojensa hoitoon ja ohjelmiansa koskevaan päätösvaltaan. Horisontti Euroopassa ja ECF:ssä on kuitenkin erilaiset assosiaatiomahdollisuudet, mikä voi aiheuttaa haasteita saumattomaan innovaatioketjuun.
- **Kaksoiskäyttö:** Jatkoneuvotteluissa tulisi erotella selkeästi kaksikäyttöpotentiaali ja puhtaasti puolustukseen liittyvän toiminnan tukeminen sekä määritellä puitteisto niin, että vältetään tarpeettomien rajoitusten ja raskaan hallinnon syntyminen.
- **Tutkimuksen turvallisuus:** Integroituna näkökulmana useammassa vielä neuvottelussa olevassa avainkysymyksessä.

Rajapinta Euroopan kilpailukykyrahastoon:

Puheenjohtaja on tunnistanut ehdotusten välillä seuraavat yhtymäkohdat:

3. **Politiikka-ikkunat:** Puiteohjelman 15 artikla ja erityisohjelman 11 artikla luovat yhteyden puiteohjelman II-pilarin kilpailukykyosioon sijoittuvan yhteistyötutkimuksen ja ECF:n politiikkaikkunoiden välille selittäen tutkimusaktiviteettien sijoittumisen ECF:n työohjelmien dedikoituun tutkimus- ja innovaatio-osaan.
4. **Missiot ja Uusi eurooppalainen Bauhaus -väline NEB:** Horisonttiin sijoitettujen olemassa olevien missioiden ja NEB:n sekä ECF:n välille tarvitaan vahva yhteys, jotta varmistetaan nykyisen rahoituskehityksen puitteissa tehtyjen investointien hyödyntäminen ja päätyminen markkinoille.
5. **Eurooppalaiset kumppanuudet** (puiteohjelman 11 artikla ja erityisohjelman 5 artikla): Valitut kumppanuudet voivat liittyä tiiviisti politiikkaikkunoihin ja edistää näin julkisen ja yksityisen rahoituksen mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä yhteisiin haasteisiin vastaamiseksi.
6. **Euroopan innovaatorahasto EIC** (puiteohjelman 16, 34 ja erityisohjelman 12 artikla), joka kytkeytyy InvestEU:n ja ECF:n skaalautumisrahoituksen kanssa. Uusi resitaali on lisätty näiden välineiden keskinäisen täydentävyyden varmistamiseksi.
7. **Puolustussovellukset:** EIC:tä koskevassa 16 artiklassa viitataan puolustussovellusten tukemiseen. Jäsenvaltioille on edelleen avoin kysymys, tulisiko EIC:n syväteknologiarahoitus myöntää puolustussovelluksille EIC:n alla vai tulisiko tämän kuulua ECF:n puolustustutkimusohjelmaan.
8. **Tulosten levittäminen ja hyödyntäminen:** Puiteohjelman 32 artikla sisältää ristiviittauksen ECF:n hyödyntämisstrategiaan sisältyviin työkaluihin.
9. **Turvallisuustoimenpiteet:** ECF:n artikloja 10(2), 10(3), 13 ja 20 voidaan soveltaa kautta Horisontti Euroopan unionin strategisen autonomian ja teknologisen riippumattomuuden suojelemiseksi. On vielä avoin kysymys, ovatko artikkelit riittävät suhteessa tutkimusturvallisuuden erityispiirteisiin.

ECF:n strateginen intressi ylläpitää kilpailukykyyn kannalta olennaisia tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureja on vielä keskustelukysymyksenä ECF-asetuksesta neuvottelevassa tilapäisessä työryhmässä. Oikeudellista neuvontaa puolestaan tarvitaan vielä puolustustutkimuksen ja -innovoinnin erityisohjelmasta, joka on Horisontti Eurooppa -puiteohjelman erityisohjelma mutta sisällytetty ECF:n resilienssiä ja turvallisuutta, puolustusta, teollisuutta ja avaruutta koskevaan politiikkaikkunaan ilman erityistä budjettia.

Neuvottelukorikohtainen edistyminen:

10. **Kori 1: yleiset säännökset:** Määritelmiä on laajennettu, vahvistettu ohjelman tavoitteita koskevaa narratiivia, painotettu horisontaalisissa periaatteissa tutkimuksen ja innovaation arvoa ja yhteyttä ECF:ään, painotettu simplifikaatiota osallistujien hallinnollisen taakan

- helpottamisena sekä lisätty tasa-arvoon ja tutkimuksen turvallisuuteen liittyviä kirjauksia. Jäsenmaiden enemmistön toiveesta tekstiin on lisätty nykyisen puiteohjelman laatusinetti (Seal of Excellence) korvaamaan tai täydentämään ECF:n kilpailukykyisinettiä. Avustus- ja korvausmallien kirjauksia on täsmennetty. Puheenjohtaja huomioi kertakorvaus- ja henkilöstöyksikkökustannusmallien saaneen ristiriitaisen vastaanoton jäsenmailta.
11. Erityisohjelman puolella on täsmennetty työohjelmien sisältöä ja arviointimenettelyä, tutkimuksen turvallisuutta sekä lisätty uusi artikla jäsenmaiden neuvoa-antavasta roolista prioriteettien asettamisessa. Komitologiaan liittyen ”yleinen” komitea on muutettu ”strategiseksi” ja sen rooliin lisätty puiteohjelman työohjelmien ja eurooppalaisten kumppanuuksien koherenssin valvonta.
 12. **Kori 2: Huippututkimus:** Euroopan tutkimusneuvosto ERC:n roolia on vahvistettu. Tärkeimmät muutokset on tehty erityisohjelmassa määriteltyihin ERC:n puheenjohtajan ja neuvoston jäsenten asemaan. Myös tutkijaliikkuvuuden eli MSCA-toimien artikloihin on tehty täsmennyksiä sekä asetuksen että erityisohjelman puolella. Puheenjohtajan näkemys on, että tämän pilarin teksti on kypsä ja neuvottelut voidaan keskittää ohjelman muihin osioihin.
 13. **Kori 3: Kilpailukyky ja yhteiskunta: Kumppanuuksia** koskeviin artikloihin on tehty lisäyksiä muun muassa yhteisestä strategisesta agendasta ja tiekartasta sekä jäsenmaiden vaikutusvallasta kumppanuuksien tunnistamisessa ja niistä päättämisessä. Osallistuvien jäsenmaiden vähimmäismäärä on nostettu viidestä kymmeneen. Jäsenmaiden rahoitusosuuksien hallintoon sekä teollisuuden osallistumiseen liittyy yhä avoimia kysymyksiä.
 14. Pilarin **yhteiskuntaosion** tekstiä on muokattu täsmentäen osion tarkoitusta, alaa ja suhdetta kilpailukykyosioon. Tätä on **puheenjohtajan näkemyksen mukaan työstettävä edelleen**.
 15. **Kori 4: Innovaatio:** Huomiota on kiinnitetty **EIC:n ja ECF:n välisen rajapinnan tarkentamiseen, ja tätä on edelleen jatkettava**. Ohjelmapäälliköiden ARPA-tyyppistä roolia on selkiytetty, ja päälliköiden autonomiasta on eri näkemyksiä. DARPA-tyyppinen lähestyminen vaatii jatkoneuvottelua, koska puhtaasti puolustustutkimuksen ja -sovelluksien rahoittamisesta jäsenmailla on eriäviä kantoja. Tiettyjä muita täsmennyksiä on tehty myös EIC-rahaston instrumenttien käyttöön ja EIC-hallintoneuvoston rooliin. Innovaatioekosysteemeissä tiedon kolmiota koskeva osuus odottaa vuonna 2026 tehtävää päätöstä Euroopan teknologia- ja innovaatioinstuutti EIT:n jatkosta. Tämän pilarin **pääelementit ovat puheenjohtajan näkemyksen mukaan kypsässä neuvotteluvaiheessa lukuun ottamatta EIT:tä ja DARPA-lähestymistapaa**.
 16. **Kori 5: Eurooppalainen tutkimusalue ERA:** Osallistumisen laajentamista koskevat artiklat on sulkeistettu, joten neuvottelu on kohdistunut ERA-alueen toteuttamiseen, Policy Support Facility -instrumenttiin ja tukeen tutkimus- ja teknologianinfrastruktuureille. Viimeiseen liittyen olennainen täsmennys on korkeintaan 20 % tuki rakentamiskustannusten lisäksi olennaisiin kriittisten kapasiteettien päivityksiin, mistä ei ole vielä yksimielisyyttä. Unionin ja jäsenmaiden avoimesta, läpinäkyvästä ja kilpailuun perustuvasta valintaprosessista on muotoiltu lisäartiklat.
 17. **Kori 6: osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt:** Olennaisina muutoksina laatusinetti on palautettu asetukseen jäsenmaiden toiveesta, kuten edellä on kerrottu. Puheenjohtaja kuvaa muita tehtyjä muutoksia ja jäsenmaiden muutostoiveita todeten, että tulevat puheenjohtajat jatkavat **simplifikaatiota** koskevaa neuvottelua.

Jatkoneuvottelusta: Viimeisimmät kompromissitekstit ovat puheenjohtajan mukaan tasapainoisia suhteessa jäsenmaiden eri toiveisiin, vaikkakaan eivät vielä edusta yhteisymmärrystä. Delegaatiot ovat sitoutuneet jatkamaan niiden pohjalta neuvottelua kohti konsensusta sillä periaatteella, ettei mitään ole sovittu ennen kuin kaikki on sovittu.

Horisontti Eurooppa -ohjelman perustamista koskevassa asetusehdotuksessa: SEUT 173 artiklan 3 kohta (teollisuus), 182 artiklan 1 kohta, 183 artikla ja 188 artikla (tutkimus ja teknologinen kehittäminen sekä avaruusala) sekä 322 artiklan 1 kohdan a alakohta (varainhoitosäännöt). Neuvosto tekee kyseisten oikeusperustojen nojalla päätökset määräenemmistöllä.

Horisontti Eurooppa -ohjelman täytäntöönpanoa koskevassa asetusehdotuksessa (erityisohjelma): SEUT 182 artiklan 4 kohta, jonka nojalla neuvosto hyväksyy erityisohjelmat erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa käsittelystä vastaa ITRE-valiokunta (teollisuus, tutkimus ja energia). Euroopan parlamentti on nimittänyt esittelijäksi Horisontti Eurooppa -ohjelman asetusehdotukselle Christian Ehlerin (EPP, Saksa) ja sen täytäntöönpanoa koskevalle erityisohjelmalle René Repasin (S&D, Saksa).

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20) 28.11.2025
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

ei vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan

Taloudelliset vaikutukset

ei suoria taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

15959/25 (Puheenjohtajan edistymisraportti)
15962/25 (Puheenjohtajan taustapaperi)
11765/1/25 REV 1 (Horisontti Eurooppa -paketti: tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2028–2034; Puiteohjelma ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt)
11749/25 (Horisontti Euroopan täytäntöönpanoa koskeva erityisohjelma)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Riikka Astala, TEM, riikka.astala@gov.fi, puh. 0295047057
Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295330147

VAHVA-tunnus

EU/294/2025

Liitteet -

Viite -

Kilpailukykyneuvosto 9.12.2025; Neuvoston asetus EuroHPC-asetuksen muuttaminen

Kilpailukykyneuvosto 9.12.2025 (Tutkimus ja innovaatiot)

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 9.12.2025 hyväksytään neuvoston yleisnäkemyks komission ehdotuksesta asetuksen (EU) 2021/1173 muuttamisesta EuroHPC-yhteisyrityksen osalta.

Asetuksen muuttamisesta on päästy yhteisymmärrykseen jäsenmaiden kesken työryhämätasolla 28.11. ja Coreperissa 3.12.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen EuroHPC-asetuksen muuttamisesta puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti.

Suomen kannat on esitetty U-kirjelmässä ehdotuksesta neuvoston EuroHPC-asetuksen uuttamiseksi (U 42/2025 vp) mm. seuraavasti:

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta EuroHPC-asetuksen muuttamiseksi tavoitteiltaan kannatettavana.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä parantaa EU:n kyvykkyyksiä tekoälyn kehittämisessä ja hyödyntämisessä, mukaan lukien eurooppalaisia data- ja laskentainfrastruktuuri-kapasiteetteja. Valtioneuvosto katsoo, että komission ehdottamat tekoälyn gigatehtaat voisivat edistää tavoitetta kasvattaa Euroopan kilpailukykyä.

Valtioneuvosto toteaa, että Suomen tavoitteena on saada yksi komission ehdottamista gigatehtaista edellyttäen, että EuroHPC-asetusehdotus, elinkeinoelämän kiinnostus ja rahoitus sekä muut edellytykset kehittyvät suotuisasti. Suomeen suunniteltavan

gigatehtaan tulisi olla kapasiteetiltaan sopiva palvelemaan Suomen markkinoita vääristämättä niitä mahdolliselta ylikapasiteetilta.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tekoälyn gigatehtaiden hallintomallin tulisi olla mahdollisimman selkeä ja yksinkertainen, erityisesti yritysten näkökulmasta. Gigatehtaiden yrityskeskeinen lähestymistapa korostaa yritys- ja tarvelähtöisen valmistelun tarvetta gigatehtaiden perustamisessa.

Valtioneuvosto katsoo, että asetusmuutoksen tulisi mahdollistaa kvanttiteknologioiden edistämisen kattaen sen eri teknologia-alueet, mukaan lukien kvanttilaskenta, -havainnointi ja -viestintä, kvanttiturvalliset salausrjestelmät sekä innovaatiokyklin eri vaiheet. Kvanttiteknologioiden varhaisen kypsyysvaiheen vuoksi valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kvanttiteknologioiden, ohjelmistojen ja algoritmien tutkimukseen ja kehitykseen kohdennetaan riittävästi ja pitkäjänteisesti rahoitusta. Rahoituksen tulisi vahvistaa valmiuksia kehittää huippuluokan kvanttiteknologioita ja näitä hyödyntäviä sovelluksia, mukaan lukien kvanttilaskennan hyödyntäminen tekoälytutkimuksessa ja esimerkiksi tekoälymallien opettamisessa.

Valtioneuvosto korostaa, että kvanttiteknologian kehittämisessä olisi vältettävä sen hajautumista, mikä voi heikentää strategista ohjausta ja resurssien vaikuttavaa kohdentamista.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaan EuroHPC-yhteisyrityksen uudeksi tavoitteeksi ja toiminnan päälinjaksi lisättäisiin tekoälyn gigatehtaiden perustaminen ja toiminta. Asetuksessa määritettäisiin eri osapuolten rahoitusosuudet, gigatehtaiden valintaa koskevat kriteerit sekä periaatteet gigatehtaan supertietokoneen käyttöajan EU-osuudelle ja kansalliselle osuudelle.

Komission ehdotuksen mukaan EU-rahoituksen osuus gigatehtaiden investointikustannuksista olisi enintään 17 %. Gigatehtaaseen osallistuvien EuroHPC-yhteisyrityksen jäsenvaltioiden tulisi osoittaa vähintään EU-rahoitusosuutta vastaava rahoitusosuus. EU-rahoitus ja jäsenvaltioiden rahoitus voitaisiin myös toteuttaa näiden sitoutumisella supertietokoneen käyttöajan ostamiseen. Jäsenvaltioiden tulee ilmoittaa niin halutessaan sitoutumisestaan gigatehtaan rahoittamiseen ennen gigatehtaiden valintaa koskevan haun käynnistymistä allekirjoittamalla yhteinen hankintasopimus EuroHPC-yhteisyrityksen kanssa.

Tekoälyn gigatehtaan yrityskonsortion tulisi kattaa gigatehtaan investointikustannusten loppuosuus sekä käyttökustannukset kokonaisuudessaan. EU ja jäsenvaltiot saisivat investointikustannuksiin osoittamansa rahoitusosuuden mukaisen osuuden gigatehtaan supertietokoneen käyttöajasta. Jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus kattaa kansallinen rahoitusosuus myös EU:n elpymis- ja palautumisvälineen tai rakennerahastojen rahoituksella. EuroHPC-yhteisyritys tulisi omistamaan unionin rahoitusosuutta vastaavan osan tekoälyn gigatehtaan laskentainfrastruktuurista, mikäli EU-rahoitus osoitetaan suoraan investointikustannuksiin.

Tekoälyn gigatehtaalla tulisi olla julkinen hallintoelin, joka koostuisi komission ja julkista rahoitusta asianomaiselle tekoälyn gigatehtaalle tarjoavien osallistujavaltioiden edustajista. Tämän hallintoelimen olisi annettava ennakko hyväksyntä kolmansien maiden kanssa tehtäville käyttöoikeussopimuksille, oikeudellisen tai rahoitusrakenteen merkittävälle muutoksille tai gigatehtaan tarkoituksen merkittävälle muuttamiselle.

EuroHPC-yhteisyrityksen vastuulle osoitettaisiin Euroopan kvanttistrategian toimeenpano määrätyin osin. Asetukseen sisällytettäisiin yhteisyrityksen toimiksi kvanttitekniologian tieteellisen ja soveltavan tutkimuksen sekä innovaatiotoiminnan tukeminen, startup- ja kasvuyritysten sekä teknologian käyttöönoton tukeminen, kansallisten kvanttiosaamiskeskusten kehittäminen, osaamisen kehittäminen sekä kansainvälisen yhteistyön tukeminen. EuroHPC-yhteisyrityksen toiminta kattaisi kvanttilaskennan, simulaation, kvanttietiedonsiirron sekä sensori- ja mittaustekniikan. Lisäksi perustettaisiin kvanttitekniologian neuvoa-antava ryhmä, johon EuroHPC-yhteisyrityksen hallintoneuvosto nimittäisi kuusi edustajaa ja yksityisen sektorin jäsenet kuusi edustajaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 187 artikla ja 188 artiklan ensimmäinen kohta

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa käsittelystä vastaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE). Asian esittelijänä on Borys Budka (PL, EPP).

Euroopan parlamentin ITRE-valiokunta on hyväksynyt lausuntonsa 20.11.2025. Parlamentin on tarkoitus hyväksyä lausuntonsa täysistunnossa 15.12.2025.

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU 20), 28.11.2025

EU-ministerivaliokunta, 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei suoria vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission ehdotus (COM(2025) 414 final)

Puheenjohtajan kompromissiehdotus (15977/25, 28.11.2025)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295 330 147
Lasse Laitinen, TEM, lasse.laitinen@tem.fi, puh. 0295 047 162

VAHVA-tunnus

EU/876/2025

Liitteet -

Viite -

Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS avaruustoiminnan turvallisuudesta, häiriönsietokyvystä ja kestävyydestä unionissa (avaruusasetus)

Kilpailukykyneuvosto 9.12.2025 (Avaruus):
EU:n avaruusasetusehdotuksen (EU Space Act) edistymisraportti ja politiikkakeskustelu

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 9.12.2025 puheenjohtajamaa Tanska esittää EU:n avaruusasetusehdotuksen (EU Space Act) käsittelyä koskevan edistymisraporttinsa.

Lisäksi kokouksessa käydään politiikkakeskustelu aiheesta ”EU:n avaruusasetusesityksen vahvuudet ja haasteet – ohjeita jatkoneuvotteluihin” (*“Strengths and challenges of the proposal for an EU Space Act - guidance for further negotiations”*).

Suomen kanta

Tässä esitetyt Suomen kannat perustuvat e-kirjeeseen EU:n avaruuspolitiikasta (E 131/2021 vp), UTP-kirjeeseen EU:n turvallisuuden ja puolustuksen avaruusstrategiasta (UTP 27/2023 vp) sekä e-kirjeeseen komission tiedonannosta koskien puhtaan teollisuuden ohjelmaa (E 15/2025 vp).

Suomelle on tärkeää, että eurooppalainen avaruuspolitiikka edistää eri alojen kestävä kasvua avaruusteknologian, -datan ja -palvelujen avulla. Avaruustoiminnalla on merkittävä vaikutus erityisesti vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Suomi korostaa, että avaruusdatan ja palvelujen hyödyntämistä ja merkitystä voidaan edistää erityisesti kehittämällä EU:n avaruusohjelmaa ja eurooppalaista avaruuspolitiikkaa käyttäjien tarpeiden mukaisesti. Olennaista on kehittää myös ratkaisuja, jotka edistävät avaruussektorin omaa ympäristöystävällisyyttä ja varmistavat järjestelmien kyberturvallisuuden. (E 131/2021 vp)

Suomi korostaa, että johdonmukainen ja yhteinen eurooppalainen avaruuspolitiikka tukee avaruusalan eri toimijoiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä alan eurooppalaisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi globaalissa toimintaympäristössä. Suomi pitää tärkeänä, että eurooppalaisen avaruuspolitiikan keinoin rohkaistaan teollisuutta uudistumaan säilyäkseen kansainvälisessä kilpailussa edelläkävijänä. (E131/2021 vp)

Suomi pitää tärkeänä avaruusturvallisuuteen ja kestäväan avaruustoimintaan tähtääviä tavoitteita ja toimenpiteitä, mutta suhtautuu varauksellisesti aloitteeseen, jossa toteuttamismuotona olisi jäsenmaiden lainsäädännön lähentämiseen tai yhdenmukaistamiseen tähtäävä EU-lainsäädäntö. (UTP 27/2023 vp)

Avaruushjelman infrastruktuurin suojaaminen on tärkeää. Fyysisen turvallisuuden ja tietoturvallisuuden lisäksi riittävän satelliittidatan vastaanottokyvyn varmistaminen on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa. (UTP 27/2023 vp)

Avaruuden toimintaympäristö mukaan lukien sen kyberulottuvuus, on yhä tärkeämpi turvallisuustoimijoiden lisäksi myös maanpuolustukselle. Suomi kannattaa avaruuspohjaisten palveluiden saatavuuden varmistamista, avaruustoiminnan turvallisuutta ja avaruuden tilannetietoisuutta parantavia toimia. (UTP 27/2023 vp)

Turvallisuus- ja puolustustoimijoiden pääsyllä yhteisiin satelliittipalveluihin koko EU:n ja sen ulkopuolisilla strategisesti merkittävillä alueilla, voidaan tukea kansallisen turvallisuuden lisäksi kriittisen infrastruktuurin toimintaa, kriisien hallintaa, tilannetietoisuutta (alueellinen tilannekuva) sekä raja- ja merivalvontaa. (UTP 27/2023 vp)

Suomen kannalta on oleellista, että turvallisuutta ja puolustusta tukevan strategian toteuttamiseen tähtäävät toimet edistävät pienten ja keskisuurten yritysten pääsyä osaksi eurooppalaisia puolustus-, turvallisuus ja avaruusalan tuotantoketjuja. (UTP 27/2023 vp)

Suomi suhtautuu varauksellisesti vaatimuksiin, jotka voisivat heikentää kansainvälistä kilpailua sisämarkkinoilla ja johtaa kolmansien maiden markkinoillepääsyä heikentäviin vastatoimiin. Strategisia aloja ja sektoreita arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon säännösten riittävä selkeys ja täsmällisyys, talouden uudistumiskyvyn tukeminen ja teknologianeutraalius. Myös pehmeämpien ohjauskeinojen käyttöä tulisi edistää. (E 15/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

EU Space Act

Komissio antoi 25.6.2025 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi avaruustoiminnan turvallisuudesta, häiriönsietokyvystä ja kestävydestä unionissa (COM(2025) 335 final, avaruusasetusehdotus). Komissio ehdottaa oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaa, joka koskee jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämistä sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi. Ehdotus sisältää 119 artiklaa 7 osastoon jaoteltuna sekä 10 liitettä ja sen läpikäynti on aloitettu neuvoston avaruustyöryhmässä heinäkuussa 2025.

Asetuksessa vahvistettaisiin säännöt avaruuspohjaisen datan ja avaruuspalvelujen sisämarkkinoiden perustamista ja toimintaa varten ja sen soveltamisalaan kuuluisivat avaruustoiminnanharjoittajat, törmäysten välttämistä koskevien palvelujen tarjoajat, avaruudatan ensisijaiset tarjoajat sekä kansainväliset järjestöt (1 osasto). Tarkoituksena on avaruuspalveluiden ja -datan sisämarkkinoiden toteuttaminen ja avaruustoiminnan korkean suojelutason saavuttaminen harmonisoiduilla säännöillä:

- h) avaruustoiminnan luvittamisesta, rekisteröinnistä ja valvonnasta (2 ja 3 osasto); sekä

- i) avaruustoiminnan teknisistä vaatimuksista seuraavilla alueilla (4 osasto):
- safety-turvallisuus;
 - häiriönsietokyky; ja
 - ympäristökestävyys.

EU:n avaruusohjelmaviraston (*EUSPA*) ylläpitämä unionin avaruusesineiden rekisteri (*URSO*) osoittaisi sisämarkkinoille hyväksytyt toimijat. Kolmansien maiden toimijoiden ja kansainvälisten järjestöjen *URSO*:iin pääsystä päättäisi komissio tarvittaessa *EUSPA*:n avustuksella. Asetusehdotuksen 5 osastossa säädetään kolmansia maita koskevista vastaavuuspäätöksistä, kansainvälisistä sopimuksista ja säännöistä kansainvälisille järjestöille. Ehdotuksen 6 osasto sisältää säännökset tukitoimenpiteistä, joihin lukeutuisivat valmiuksien kehittäminen sekä se, että komissio kehittäisi unionin avaruusmerkin puitteet. Ehdotuksen mukaan avaruusasetusta sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2030.

Edistymisraportti

Puheenjohtajamaa Tanskan mukaan neuvoston avaruustyöryhmässä käydyt keskustelut asetusehdotuksen pohjalta ovat keskittyneet ydinkysymysten tunnistamiseen, jotka vaativat tarkempaa selvitystä ja vastauksia. Puheenjohtaja kuitenkin katsoo saaneensa työryhmäkeskusteluista selvän mandaatin avaruusasetusehdotuksen tekstin yksinkertaistamiseksi ja sujuvoittamiseksi sekä hallinnollisen taakan välttämiseksi. Teknisten sääntöjen osalta puheenjohtaja katsoo, että erityisesti asetusehdotuksen häiriönsietokykyä koskeva pilari vaatii muutoksia huomioiden avaruustoiminnan kyberturvallisuus sekä NIS2-direktiivin horisontaalisuus.

Politiikkakeskustelu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa käytävän politiikkakeskustelun tavoitteena olisi tunnistaa ehdotuksen vahvuudet ja haasteet auttamaan neuvotteluissa. Tämän mukaisesti ministereitä pyydetään jakamaan näkemyksensä seuraavista kysymyksistä: 1) Mitkä ehdotuksen osat ovat tärkeimpiä niihin haasteisiin vastaamisessa, joihin avaruusasetuksella pyritään vastaamaan? 2) Mitkä ehdotuksen kohdat erityisesti vaativat lisäselvitystä ja kehittämistä neuvottelujen etenemiseksi?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaa teollisuus-, tutkimus- ja energia-valiokunta (ITRE). Parlamentti on nimennyt raportööriksi italialaisen Elena Donazzan.

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU 20), 28.11.2025

EU-ministerivaliokunta, 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei suoria vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

EU:n avaruusasetusehdotusta koskeva U-kirjelmä on EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa käsittelyssä 26.–28.11.2025 ja valtioneuvoston yleisistunnossa joulukuussa.

Asiakirjat

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi avaruustoiminnan turvallisuudesta, häiriönsietokyvystä ja kestävyydestä unionissa (COM(2025) 335 final

Puheenjohtajan edistymisraportti (2025/0335 (COD, 15830/25, 26.11.2025)

Taustapaperi: Poliitiikkakeskustelu (2025/0335 (COD), 15867/25, 26.11.2025)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heidi Pennanen, TEM, heidi.pennanen(at)gov.fi, 0504330736

VAHVA-tunnus

EU/812/2025